

FITOS

(A BORBÉLY HALÁLA)

Tv-film

(Folytatás.)

26.

(A börtönkapun most lép ki Fitos, kezében a táskája. Aggódva néz a két hórihorgas kapuőrre, de azok mosolyogva tisztelegnek neki. Fitos méltóságteljesen bólint.)

FITOS: Világ proletárjai, egyesüljete!

(Az utcán tesz néhány kemény lépést, majd megáll, lassan, rémült arccal hátrafordul. Az utca üres. Hóna alá kapja a táskáját, és futásnak ered.)

Az első sarkon befordul, de látja, hogy Demeter szembe jön vele. Erre visszafordul, és az előző utcán fut tovább.)

27.

(Kora délután nagy népmulatság az ipolyvári parkban a május 1-i felvonulás és gyűlés után. Körhinta, lacikonyhák, sportbemutatók. A transzparenszek és a feliratok az ünnepi dátumot, a Tanácsköztársaságot, Kun Bélát, Lenint éltetik. A céllövöldénél áll Molnár, Demeter, Szilas és Noskó. Nagy tömeg veszi őket körül, részint a sorukra várnak, részint kíváncsiak a vezetők lövésére. Szilas most teszi le a puskáját a pultra, Molnárhoz fordul.)

SZILAS: Somlai hova tűnt?

MOLNÁR: Nem tudom.

NOSKÓ: Nekem szolt, hogy beteg a felesége, haza kell mennie.

SZILAS: Beteg?! Világéletében nem emelt egy dézsát se.

MOLNÁR (Int Demeternek.) Kihívatom a bajnokot?

(Demeter bólint, fizetnek a céllövöldésnek, mindketten puskát vesznek a kezükbe, Demeter hosszan céloz s a puszka mellől súgja Molnárnak.)

DEMETER: Szóval, a polgár még ma is megteheti, hogy nem ünnepel a pro-lival.

(Demeter lő, nagy csattanás, nagy üdvrivalgás a környéken, Molnár is céloz.)

MOLNÁR: Hagyd el, Karcsi.

(Molnár lő, ő is talál, még nagyobb üdvrivalgás. Demeter elveszi tőle a puskáját, azzal céloz.)

DEMETER: Elmegyek érte, és ezzel a puskával hajtom ki.

(Demeter lő, újra talál, Molnár azonnal kézfogással gratulál, és halkán mondja.)

MOLNÁR: Mindketten a direktórium tagjai vagytok. Ne felejtset el. (Gyorsan a többiekhez fordul.) Feri! Péter! Esztek egy kis kolbászt?

SZILAS: Ha meghívtál!

MOLNÁR: Meg én.

(Együtt keresnek utat a vidáman kavargó tömegben. Nemsokára elérik a lacikonyhát, amely előtt hosszú sor áll.)

28.

(Odaállnak a sor végére. A sor elejéről hozzájuk siet egy öreg munkás, a kezét nyújtja Molnárnak.)

ÖREG MUNKÁS: Lajos, fiam, igenen szépen, a mi szívünkéből beszéltél. Ne álljál itt sorba, menj az én helyemre, úgy előbb kapsz.

MOLNÁR: Köszönöm, Miska bácsi, de épp egy órával ezelőtt mondtam, hogy megszüntetjük a kiváltságokat. Maga is tapsolt, nem?

ÖREG MUNKÁS: De még mennyit!

MOLNÁR: Most meg azt akarná, hogy előzzem meg a többieket.

(Nagy nevetés, helyeslés a sorban.)

ÖREG MUNKÁS: Hej, Lajos fiam, jól megtömték a fejedet tudománnyal az orosz fogságban.

MOLNÁR: (Noskóra, Szilasra mutat.)

Az övékét is, Miska bácsi.

ÖREG MUNKÁS: Aztán nagyon vigyázzatok, mert itt a hátár mentén sose babra megy a játék.

(Öreg munkás átöleli Molnárt.)

29.

(Fitos, hóna alatt a táskával sietősen jár-ke! a tömegben. Amint meglátja Molnárt, hozzá siet. Liheg.)

FITOS: Szervusz, Molnár elvtárs.

MOLNÁR: Nicsak, a Béla. (Barátságosan akkorát csap Fitos vállára, hogy az majd összerogy.) ... Csak nem ma is dolgozol!

FITOS: Dehogynem, ... akarom mondani, dehogy ... akarom ...

SZILAS: (Nevet.) Nyögd ki már, mit akarsz.

FITOS: (Közelebb hajol.) Nagyon fontos. Bizalmas!

NOSKÓ: Te mindenhez olyan fontoskodó képet vágasz, Bélus. Nem veszed

észre, hogy mindenki vidám, jókedvű?!
Tavasz van, Béla!

FITOS: Veszem én, hogyan venném észre, de amit mondani akarok... Molnár elvtárs,... gyere már egy kicsit...

MOLNÁR: *(Nevetve megböki Noskót.)* Tartsátok egy kicsit a helyem.

(Molnár a gyengéknek kijáró engedményként kilép a sorból, Fitosba karol, odébb megy vele.)

FITOS: Molnár elvtárs, nagyon vigyázzatok. Még az éjjel össze akarják fogdosni a kommunistákat.

MOLNÁR: Micsoda?

FITOS: A vezetőket. Téged is. A vezetőket, érted?

MOLNÁR: Ezt meg mikor álmodtad?

FITOS: Nem vicc, Molnár elvtárs.

Vigyázzatok.

MOLNÁR: *(Bosszúsan nyel egyet.)* Mondjad, Béla, te kitalárod ezeket, vagy valaki tömi vele az agyadat.

FITOS: Én csak tudom.

MOLNÁR: De honnan? Azt áruld el.

FITOS: A szekrényből.

MOLNÁR: Tessék?

FITOS: Tudod, a Somlainé odahúzott egy nagyszekrényt az ajtójukhoz, amelyik hozzánk vezetne. Mikor nekem kezdett gyanús lenni a... hát a dolgok, akkor bemásztam a szekrénybe, és onnan hallgattam az egészet. És tudod...

MOLNÁR: *(Elkomorul.)* Hallgatózol a szekrényben?

FITOS: *(Boldogan kuncog.)* De még mennyire! Azt is hallottam, hogy...

MOLNÁR: Na, most már elég, Béla.

FITOS: Micsoda elég?

MOLNÁR: Mi vagy te? Forradalmár, vagy gyerek? *(Nevet.)* Nem is tudom, mit mondjak erre. *(Újra elkomolyodik.)* Hallgatózni! Egy bolsi! *(Fitos lesüti a szemét, Molnár megsajnálja.)* Menj szépen, és ültess fel a ringlispírlre az asszonyt meg a fiadat.

(Molnár kezét ráz Fitosal, ránevet, otthagyja és visszamegy a sorba.)

30.

(Fitos végigsiet a tömegen, néha megmegáll, keres valamit. Hirtelen meglátja a fagyaltost, odaszalad.)

FITOS: A fiamnak egyet. Jó napot. *(A fagyaltos rámosolyog, bólint, alaposan megrak egy tölcserért. Fitos átveszi.)* Tudja mit? Rozikának is!

(A fagyaltos újabb tölcserért tölt, közben Fitos a szabad kezével mind nyugtalanabbul kotorász a nadrágzsebében. A fagyaltos észreveszi.)

FAGYLALTOS: Hagyja csak. Majd holnap megnyír érte.

(Fitos hálásan bólint, átveszi a másik tölcserért is, és mindkettőt maga elé tartva siet ki a parkból. A park és az utca sarkánál szembejön vele Lujzika.)

LUJZIKA: Jó napot, Béluska! Ugye milyen szép minden?

FITOS: *(Nevet.)* Nagyon. *(Aggódva pillant a fagylaltra.)*

LUJZIKA: Magának is tetszik? Jaj, úgy örülök. *(Fitos toporog.)* Az időjárás is elég tűrhető, nem találja? És ez a sok vidám ember! Igazi ünnep. Tudja, én annyira szeretek lelkesedni. Maga nem? *(Fitos élénken bólogat, fagyalt csöppent a keze fejére, gyorsan lenyalja.)* No, elengedem, Béluska, siessen a fagyaltjával.

(Fitos hátrál, bólint, majd megfordul és futni kezd, közben nagyokat nyal a keze fején és a tölcserén.)

32.

(Fitos a szekrényben. Fintorog. Zsebkendőjét tart az orra elé, tüsszögni kell, majd megfullad, amint visszatartja. Hallgatózik.)

33.

(A félhomályos szobában Baricz és Somlai beszélget halkán, miközben köpenyt vesznek magukra.)

SOMLAI: Molnárnál kezdjük. Nemcsak azért, mert ő a főnök, hanem mert ő a legegyszerűbb. Özvegyember, egyedül lakik, a régi asztalosműhelyében.

BARICZ: Egy asztalos a megye vezetője!

SOMLAI: Hm. És ahol vasmunkás meg bányász?!

BARICZ: Menjünk. *(Előreindul. Liza lép be.)* Pardon.

(Baricz kimegy. Liza Somlaihoz lép.)

LIZA: István kérem.

SOMLAI: Tessék, drágám.

LIZA: Jól tudja, sose avatkoztam a dolgaiba, és nem azzal töltöm az időmet, hogy régi napok után sóhajtozom. De be kell látnia, hogy az én idegeim is felmondhatják a szolgálatot. Micsoda alakok randalíroznak a lakásunkban, István? Kikre főzök én, mint egy cseléd? Mi értelme ennek a felfordult világnak?!

SOMLAI: *(Kezét csókol Lizának és kezében tartja a kezét.)* Reálpolitikus vagyok, szívem.

LIZA: Nem tudom, mi az, és isten óvjon attól, hogy egyetlen percig is értsek a politikához.

SOMLAI: De én értek hozzá, drágám, és felmértem, hogy mi folyik a nagyvilágban és idehaza. Látom, hogy merre tendál a helyzet. Ez az éra már

nem sokáig tartható, és nekem fel kell készülnöm, drágám.

LIZA: Ennyi emberrel?

SOMLAI: Sőt! Sokakkal! Meg kell csinálnom az én kis koalíciómat. Addig azonban... Nos, addig néha be kell fognunk az orrunkat. Köszönöm, hogy eddig is mellettem volt. Higgye el, fényesebb napok jönnek, nem is annyira sokára, drágám.

34.

(Fitosnak már a könnyei csorognak, amikor kikászálódik a szekrényből. Óvatosan lép a szobába, becsukja maga mögött a fehér ajtót, megáll. A függöny mögül Rozika szól, türelmetlenül.)

ROZIKA: Béla. Béla! Nem hallasz? *(Kinéz a függöny mögül.)* Hol a csudába mászkálsz?

FITOS: Vécén voltam.

ROZIKA: Akkor miért állsz úgy, mint aki megkukult?

FITOS: Gondolkozom, Rozika.

ROZIKA: Az a baj, látod, hogy te mindig csak gondolkozol.

FITOS: Lehet, Rozika, de most el kell mennem.

ROZIKA: Most. Késő este. Nem mész sehová.

FITOS: Muszáj.

ROZIKA: Mert a forradalom, mi?

FITOS: Az.

ROZIKA: Vigyázz, Béla, mert lassan gyanús lesz nekem ez a forradalom.

FITOS: Majd meg fogom magyarázni, de most nagyon sürgős...

ROZIKA: Mi az isten csudája folyton olyan sürgős neked?

FITOS: *(Őszinte örömmel lép előre, lelkesen magyaráz.)* Te is gondoltál rá? Tényleg így van. Mintha örökös időhiányban szenvednénk. Minálunk egy nap fölér tíz évvel. Ez nagyon furcsa, meg szép is, meg... hát, veszélyes egy kicsit.

ROZIKA: Hát ha veszélyes, akkor késő este ne császálj el. Hova akarsz menni?

FITOS: Természetesen Varga elvtárs-hoz, a Vörös Órség parancsnokához, hogy azonnal... *(Észebe kap, elhallgat, odalép Rozikához, két kezébe fogja az asszony kezét.)* Egyszer meg fogsz érteni. Ne haragudj rám. *(Kiszalad a szobából.)*

35.

(Késő este, Molnár asztalosműhelyében a házigazda mellett Szilas és Noskó ül. Elöttük, sima lapú asztalon boroskancsó, poharak.)

SZILAS: Aztán meg is nőszülhetnél.

MOLNÁR: Nincs nekem ahhoz időm.

NOSKÓ: Ahhoz idő kell? Most halalom először.

(Nagy nevetés.)

SZILAS: Nem vicc ez, komám. Tegyük fel, szeretni kell egy asszonyt *(Ujjain számolja.)*, szeretni a gyerekeket, a meccset, a cigarettát, a kártyát, a bort, meg mondjuk a jó könyvet. Ez hét, ugye. Ha ebből valakinél egy-kettő hiányzik, egye fene. Ha három, már gondolkodóba eshetünk. De ha négy is hiányzik, akkor abból már jó vezető — szerintem — nem lehet. Mert az nem fogja megérteni az embereket.

MOLNÁR: *(Nevet.)* De az asszony csak egy a hétből. *(Hirtelen elkomorul.)* És nekem volt egyszer egy szép, beteg asszonyom. Bár gyermekem is maradt volna tőle. *(Felemeli a poharát, a többiek koccintanak vele, isznak.)*

36.

(A Molnár-ház előtt, az utcán nagy bokrok mögött Fitos hasal az árokban, két oldalán egy-egy fegyveres őr. Fitos reszket.)

IV. ŐR: Mi az, Fitos elvtárs?

FITOS: Kicsit hideg van. *(Felnéz az Őrre.)* Húzd le azt a szuronyt! Nem látod, hogy fénylik?

37.

(Az utca másik oldalán, a sarokház oldalához lapulva áll Somlai és Baricz.)

SOMLAI: Szurony van a bokor mögött. Tisztán láttam.

BARICZ: Na és? Cibor berakta a vaktöltényeket, nem?

SOMLAI: Mindenesetre elment, hogy berakja.

BARICZ: Akkor törjünk rájuk.

SOMLAI: És ha Cibornak már nem volt ideje rá? Látod, hogy ezek előbb itt voltak, mint mi...

BARICZ: Kettőnknek tizenkét töltényünk van. Gyerünk.

SOMLAI: Csak tudnám, ki előzött meg minket?

BARICZ: Gyerünk.

SOMLAI: Megőrültél? Azt se tudjuk, hányan vannak.

BARICZ: Nem érdekel. Magyar katonává vagyok.

SOMLAI: Zendülő vagy, és fogd be a szád. Semmi kedvem sincs Ipolyvár utcáján szítává lövetni magam.

BARICZ: Rálőnének egy ismert vezetőre? Szép kis virscaft.

SOMLAI: És ha rád lőnének? Elvégre Dunántúlon egyszer már csődöt mondtál. Azt hiszem, egy körözött emberrel nem sokat teketóriáznak.

(Csend.)

BARICZ: Igazad lehet, bajtárs. Erőnk

kevés, be kell osztani. A haza még meghálálja nekünk.

SOMLAI: Rohadt egy élet. Cibort is értesíteni kellene.

(*Somlai és Baricz elmegy.*)

38.

(*Az árokban Fitos vacog.*)

V. ÓR: Fitos elvtárs, rossz nézni, mit csinál. Bújjon közelebb, majd két oldalról melegítjük.

(*A két ór szorosan közrefogja Fitost, úgy hasalnak hármasan.*)

FITOS: (*Súgva.*) Köszönöm, elvtársak, most már jó lesz. Csak a szuronyokra vigyázzatok.

39.

(*Másnap, dél körül. Molnár irodája a direktórium épületében. Molnár az íróasztal mögött, Fitos az ajtó mellett egy széken ül, Cibor sétál fel, s alá.*)

CIBOR: Nézd, Molnár elvtárs, én nem kértem irodát, nem követeltem előnyöket és jogokat. Én ajánlottam fel, hogy amíg vidéketekkel alaposabban megismerkedem, napi aprómunkát fogok végezni. KIMSZ-szervezés, ellenőrzés, satöbbi, satöbbi. De akárhogy vesszük, tulajdonképpen a kormánybiztost helyettesítem, mint központi összekötő tartózkodom itt, tehát azt elvárnám, hogy a Vörös Őrség parancsnoka ne essen nekem, amikor megbírálom őt egy súlyos politikai baklövésért.

MOLNÁR: (*Feláll, töpreng.*) De hát mit mondott a Varga? Ki szólt neki?

CIBOR: Ezért kértem, hogy hívd ide Fitos elvtársat.

MOLNÁR: (*Sóhajt.*) Értem.

(*Lujzika nyit be, metorpan Fitos mellett, s egy kicsit föléje hajol.*)

LUJZIKA: Istenem, milyen finom! Almaillat, ugye!

MOLNÁR: Ejnye, Lujzika. Mindig benyit valamivel.

LUJZIKA: Ne tessék haragudni, de muszáj, mert Molnár elvtárs reggeltől estig... És ha nem nyitok be.

MOLNÁR: Az igaz. (*Leül.*) Miről van szó.

LUJZIKA: (*Dossziéból papírokat vesz elő, az elsőt Molnár elé rakja.*) Rendelet a bűnügyeket felülvizsgáló tanácsok megalakításáról.

(*Molnár aláírja, Lujzika elteszi a papírt, másikat nyújt át.*)

LUJZIKA: Rétsági hadirokkant segélyt kért.

MOLNÁR: Ma az ötödik. Vigye át Szilashoz és mondja meg neki, hogy vizsgálják meg a Hadigondozó Népiroda és a Rokkant Egyesület munkáját. Mert pénzt gyűjteni, azt tudnak, de hogy

hova teszik!? (*Lujzika elteszi a papírt, másikat ad át.*) Van még valami?

LUJZIKA: Műsort akarnak rendezni a Rák Szálló nagytermében, és az engedélyt kéri. Belépő 1 korona.

MOLNÁR: (*Nevet.*) Mi leszek én itt a végén? Színházigazgató? (*Nézegeti a papírt.*) Ady-versek JÓ. Műdalok. Tőlem mehet. Kamarazene... (*Vállat von.*) Egyszer ilyet is meg kellene hallgatni, nem? (*Lujzikára néz vidáman, aztán újra a papírra. Megütközve olvassa.*) Zengő napkeleti hangszerünk, vezérlő államnyelvünk. Tormai Cecil. Mi ez?

LUJZIKA: Előadás.

MOLNÁR: Ki ez a Tormai Cecil?

LUJZIKA: Azt hiszem, író nő.

MOLNÁR: És egy író nő nem tudja, hogy egyenjogúsítottuk a nemzetiségeket? Uszítani akar a zengő hangszerével?!

LUJZIKA: (*Molnár fenyegető hangjára gyorsan elkapja előle a műsort.*) Kihúzni belőle, ugye?

MOLNÁR: (*Elgondolkozva bólogat.*) Van még?

LUJZIKA: Volna, de ha Molnár úrnak sürgős...

MOLNÁR: Mondtam már, hogy ne urazzon.

LUJZIKA: Jaj, ne tessék haragudni, de néha még a régi jön a számra.

MOLNÁR: Gyakorolja, Lujzika.

LUJZIKA: Igenis, kérem szépen.

(*Lujzika kimegy, Molnár a fejéhez kap.*)

MOLNÁR: Amíg asztalos voltam, legalább nem volt titkárnóm. (*Felugrik.*) Mit csináltál, Béla, az isten szerelmére?

FITOS: (*Megmerevedik.*) Én, drága Molnár elvtárs?

MOLNÁR: Na, tessék, Lujzika kettő.

FITOS: Tessék?

MOLNÁR: Ki kért arra, hogy őrséget rendelj a műhelyem elé?

FITOS: (*Ciborra néz.*) Senki.

MOLNÁR: Proletárhatalom van, Béla. Május elseje volt, Béla. Mindenhol vidámság, bizakodás, népünnepély és akkor te...

FITOS: (*Kihúzza magát.*) Molnár elvtárs, már ne is haragudj, de Lenin elvtárs azt mondta, hogy az éberség...

MOLNÁR: Jösz nekem megint a könyveiddel. Én is tudok idézni, de Lenin elvtárs nem mondta, hogy a vezetőket árokban kell éjszaka őrizni, amikor semmi szükség rá.

FITOS: Hát ha semmi szükség, akkor...

MOLNÁR: Semmi „hát ha”. Nem lehet szükség. Miénk a hatalom, fogd fel már a tyúkeszeddel, Béla. Most mit fog mondani a nép? Amikor Molnár Lajos elvette a lakásokat burzsujoktól, hogy

a szegényeknek adja, akkor nem kellett őrizni, most meg kell?

FITOS: Én úgy tudtam.

CIBOR: *(Felpattan.)* Honnan, ha szabad kérdeznem?

(Fitos lehajtja a fejét, hallgat.)

MOLNÁR: És különben is. Mitől vagy olyan bűdös? Milyen szagod van? *(Csend.)* Jöttem a műhelyed előtt. Megint zárva volt.

FITOS: Nem volt zárva, csak el kellett szaladnom.

MOLNÁR: Hová?

FITOS: *(Lehajtja a fejét.)* Nem mondom meg.

MOLNÁR: Miért nem dolgozol rendszeren? Kenyeret keresni, családot el tartani a kommunizmusban is kell, Béla. Többet nem fogadok el tőled ingyen borotválást, és a többi direktórium tagnak se engedem.

FITOS: *(Felnéz.)* Megsértesz. Nagyon megsértesz.

(Csend.)

MOLNÁR: Hát mit akarsz? Régi elvtársunkat büntessük? Te leszel a kerékkötő minálunk? *(Elsétál, kinéz az ablakon.)* Gondok a bányában, a falun, gondok a közellátásban, a fronton, és akkor még te is mindig csinálsz nekünk valami külön ügyet. Nem szégyelled magad?

(Az ajtón magas, őszes, szikár, 50 év körüli férfi lép be, a Vörös Hadsereg alezredesi egyenruhájában. Már szólna, majd visszalépne, amikor Fitos hangjára megáll.)

FITOS: Hát kimondom akkor, ha le is csukatsz érte. Doktor Somlai Istvánt vádolom.

(Cibor felugrik, az alezredes az ajtóban megszólal.)

MENDELSSOHN: Én is.

MOLNÁR: *(Az ajtó felé fordul.)* Kit keres?

MENDELSSOHN: Molnár Lajost, az ipolyvári direktórium elnökét.

MOLNÁR: Én vagyok.

MENDELSSOHN: *(Előrelép, tiszteleg.)* Mendelssohn Alfréd, a Vörös Hadsereg zászlóaljparancsnoka.

CIBOR: *(Nagyot néz, majd leereszkedően int Molnárnak.)* Majd még folytatjuk. *(Kifelé inul, s közben odaszól Fitosnak.)* Jöjjön, elvtárs. *(Fitos gyorsan feláll, de Mendelssohn rámutat.)*

MENDELSSOHN: Nem. Nem. Szeretném, ha itt maradna. *(Cibor kimegy, Mendelssohn Molnárhoz lép, kezét fog vele.)* Örülök, hogy megismertem. Feladatunk lenne szorosabb kapcsolatot kiépíteni a hadműveleti terület polgári hatóságaival, intézményeivel, de Ön is tudja, hogy ellenfeleink eddig kevés szabad időt engedélyeztek nekünk.

MOLNÁR: Úgy név szerint már ismertem az elv... *(Zavarian nevet.)* Szóval, tudjuk azért, hogy kik védik a határainkat.

FITOS: *(Izgatottan néz Cibor után, egyik lábáról a másikra áll.)* Bocsánat, de... ki tetszene engedni egy pillanatra? Azonnal visszajövök. *(Molnár bólint, Fitos kiset.)*

40.

(Fitos kilép a folyosóra, körülnéz, a folyosó üres. Azonnal tovább megy, s gyorsan benyit a „W. C.” feliratú ajtón.)

41.

(Odabent azonnal egy fölkébe megy, és gyorsan meghúzza a vízöblítő zsinórját. A víz nagy zajjal zubog lefelé. Fitos elégedetten megy vissza az ajtóhoz, lassan kinyitja, kikukucskál a folyosóra.)

42.

(A folyosó üres, amikor Fitos kilép a W. C.-ből, és egyenesen egy másik, néhány léppel odébb nyíló ajtóhoz megy. Az ajtón felirat. Dr. Somlai István. Gondolkozás nélkül be akar nyitni, de a keze megáll a levegőben. Óvatosan hátrálni kezd, miközben szüntelenül szemmel tartja az ajtót. Visszatér a Molnár-szoba ajtajához, megáll előtte, mint valami testőr, és csak a Somlai-ajtót nézi.)

43.

MENDELSSOHN: *(Már egy széken ül.)* Ha megengedi, jövelelem céljára térnék. Azonnal le kell tartóztatnom doktor Somlai Istvánt.

MOLNÁR: *(Gyorsan visszakérdez.)* Ki mondta?

MENDELSSOHN: Ez az én parancsom. Fontossága miatt a végrehajtást személyesen akarom ellenőrizni. Kételkedik a jogosultságomban?

MOLNÁR: Abban nem kételkedem. De az indoklásban, esetleg...

MENDELSSOHN: A labilis hadihelyzetre tekintettel Somlai, mint az itteni intéző bizottság elnöke, s egyben a direktórium tagja utasítást kapott, hogy szedjen túsokat, akiknek adott esetben hasznát vehetjük.

MOLNÁR: Erről engem nem értesítettek.

MENDELSSOHN: Sajnálom. Az utasítást hat hete, a központban adták ki. Háromszor sűrgettük a végrehajtást, de Somlai máig szabotálja.

MOLNÁR: Ezt mégis vele kellene előbb tisztázni.

MENDELSSOHN: Nem olyan mulasztásról van szó, amely tisztázásra szorul. A tények függetlenek a magyarázatuktól.

MOLNÁR: *(Elsétál Mendelssohn mellett.)* Azért ne tessék így beszélni. Én se vagyok tisztiszolga.

MENDELSSOHN: *(Felnéz Molnárra.)* Úgy látom, Ön nem bízik bennem.

MOLNÁR: *(Sóhajt, leül vele szemben.)* Dehogynem.

MENDELSSOHN: Most talán igen, megengedem. De amint kilépek innen, arra fog gondolni, hogy ki volt ez az alak, ez a furcsa alak, ez a...

MOLNÁR: Ugyan.

MENDELSSOHN: Nézze kérem. Osztrák az állampolgárságom, báró a származásom, a monarchia hadseregében őrnagy voltam, előzőleg a párizsi Sorbonne-on történelmet hallgattam. Természetesen tökéletesen beszélek németül, magyarul és franciául. Ezt azért mondom el, mert választékos stílusom sok helyen gyanússá tesz engem. Ez így is van rendjén. De az önök hatalomátvételétől számított 10 évre már azokra kell majd gyanakodniuk, akiknek nem választékos a stílusa.

MOLNÁR: De nekem eszem ágában sem volt...

MENDELSSOHN: Egyszerűen vonzodom az önök mozgalmához, mely nézetem szerint századunk történelmét írja. Katona vagyok, s ez azt jelenti, hogy az életemet is kész vagyok odaadni érte. Ennyi elég?

MOLNÁR: Ennyit se kértem. Egészen mást kérnék.

MENDELSSOHN: Parancsoljon.

MOLNÁR: Gondoljuk meg ezt a Somlai-dolgot.

(Mendelssohn felkapja a fejét. Molnár elneveti magát.)

MOLNÁR: Most én tegyek húségesküt?

MENDELSSOHN: Ön választott ember, Önben nem kételkedem.

MOLNÁR: Csak abban, amit mondok. Ez az!

MENDELSSOHN: Csak az érveiben.

MOLNÁR: Pedig egyszerűek. Figyeljen rám, parancsnok elvtárs.

44.

(Somlai irodája a direktórium épületében. Somlai az íróasztalára dől, indultosan kiált Ciborra.)

SOMLAI: Tudod, ki ez a Mendelssohn? Az egész határmenti vidék katonai parancsnoka. Ez nem vaktöltény-nyel dolgozik, hanem hadsereggel. Ez egyet int az ujjával, és mi...

CIBOR: A főispán úr begazolt.

SOMLAI: Végünk van, nem érted? Bármelyik pillanatban jöhetnek értem.

CIBOR: Szökünk?

SOMLAI: *(Felnéz, feláll, az ablakhoz megy, kinéz rajta.)* Ipolyvárról, én?! Egész karrieremet, az életemet építettem itt! *(Sétál a szobában.)* Az ellenséget úgy kell elgáncsolni, hogy vele menetelsz. Azért álltam be a sorba, hogy könnyebb legyen. Érted?!

CIBOR: Azért két-három túszt igazán foghattál volna nekik, ha már annyira akarták.

SOMLAI: *(A fejét ingatja.)* Megpróbáltam csendben ellenállni. Várakozással. Hagyni a motort, csak a benzint lopni el.

CIBOR: *(Pattint az ujjával.)* Narancs-hejón csúszol el!

SOMLAI: *(Az íróasztalra csap.)* Narancshéj! Kit fogattam volna el! Baricizot? Huszárt? Vagy téged? *(Fehér zsebkendőjével simítja végig a homlokát.)* Ha tegnapi éjjel sikerül... Lenne túsunk. De nekünk! Az a rohadt Molnár, meg a... Áááá!

(Somlai legyint, de a keze megáll a levegőben, mert kopogtatnak. Lassan leereszti a karját, az ajtó felé fordul, „dacos-magyarosan” felszegi a fejét.)

SOMLAI: Tessék belépni.

(Lujzika nyit be.)

LUJZIKA: Nekem tetszett kopogni?

(Somlai ingerülten int Lujzikának, hogy kimehet. Lujzika kisiet. Somlai Ciborra néz.)

SOMLAI: Ha elmegy... nélkülüm, akkor ma délután, vagy este. Nincs több alkalmunk. Tehát ismét ki kell cserélned a töltényeket.

CIBOR: Csak te próbálnád meg egyszer.

SOMLAI: Annak idején mindent váltaltál. Igen? Tehát visszateszed az éles lövedéket az őrség fegyverébe.

CIBOR: De most minek cseréljem vissza?

SOMLAI: *(Oktató gesztussal.)* Éjszaka arra volt szükségünk, hogy amíg fogdossuk az embereket, ne tudjanak ránk lőni. Most az kell, hogy ha az őrség parancsnokát rajtaütésszerűen megtartóztatjuk, akkor tudjanak lőni, de a mi parancsunkra.

CIBOR: Tehát puccs.

SOMLAI: Az utolsó lehetőség.

45.

(Molnár korábbi helyén ülve néz fel az íróasztal mellett álló Mendelssohnra.)

MOLNÁR: És rendkívül nehéz feltételezni, hogy Somlai szándékai...

(Folytatjuk.)